

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 299/2012-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej Mgr. I. L., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 15 NcC/41/2011-64 zo 7. decembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., odmieta z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. apríla 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných

práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 NcC/41/2011-64 zo 7. decembra 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z rozhodnutí k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka je podľa rozhodcovského rozsudku (rozhodcovský rozsudok sp. zn. SR 03055/11 z 18. mája 2011) vydaného Stálym rozhodcovským súdom obchodnej spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a. s. (ďalej len „rozhodcovský súd“), v spotrebiteľských veciach v postavení oprávnenej a povinnou je M. I. (ďalej len „povinná“). Povinná podala Okresnému súdu Skalica (ďalej len „okresný súd“) žalobu o zrušenie označeného rozhodcovského rozsudku.

Po preskúmaní miestnej príslušnosti postúpil okresný súd vec Okresnému súdu Bratislava IV v zmysle ustanovenia § 88 ods. 2 poslednej vety v spojitosti s § 105 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení rozhodujúcom pre konanie vo veci (ďalej aj „OSP“). Podľa § 88 ods. 2 poslednej vety OSP je na konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku však vždy príslušný súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto rozhodcovského konania.

Okresný súd Bratislava IV s postúpením veci nesúhlasil s poukazom na prednosť práva Európskej únie (ďalej len „európske právo“ alebo „právo EÚ“, v citovanom texte aj „komunitárne právo“) a na § 87 písm. f) OSP, podľa ktorého popri všeobecnom súde odporcu je na konanie príslušný aj súd, v obvode ktorého má bydlisko spotrebiteľ, ak ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. Na základe uvedeného vec predložil na rozhodnutie krajskému súdu ako svojmu nadriadenému súdu v súlade s § 105 ods. 3 OSP.

Krajský súd napadnutým uznesením č. k. 15 NcC/41/2011-64 zo 7. decembra 2011 rozhodol, že na konanie je miestne príslušný okresný súd.

Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka ústavnému súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a domáha sa ňou, aby ju ústavný súd prijal na ďalšie

konanie a aby vo veci samej nálezom vyslovil, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu jej základných práv zaručených v čl. 46 a čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 36 a čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, a zároveň aby zrušil toto uznesenie a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka tiež žiada priznať úhradu trov konania pred ústavným súdom.

Napadnuté uznesenie krajského súdu je odôvodnené úvahou, že vzhľadom na vplyv práva EÚ, najmä smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách [mim. vyd. Ú. v. kap. 15, zv. 2, s. 288 - 293 (ďalej len „smernica č. 93/13/EHS“)], tak ako je vykladané Súdny dvorom Európskej únie [predtým aj Súdny dvor Európskych spoločenstiev (ďalej len „súdny dvor“, v citáciách aj „ESD“)], sa na určovanie miestnej príslušnosti súdov na konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku nemá prednostne použiť § 88 ods. 2 posledná veta OSP, podľa ktorej na konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku je však vždy príslušný súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto rozhodcovského konania, ale miestna príslušnosť môže byť založená aj na základe § 87 písm. f) OSP, podľa ktorého popri všeobecnom súde odporcu je na konanie príslušný aj súd, v obvode ktorého má bydlisko spotrebiteľ, ak ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. Podľa napadnutého uznesenia je na konanie o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku miestne príslušný okresný súd podľa bydliska spotrebiteľa, ak spotrebiteľ tomuto súdu podal žalobu.

Podstatou sťažnosti je tvrdenie, že takýto záver krajského súdu sa odkláňa od doterajšej rozhodovacej praxe a nemožno ho vyvodiť ani z práva EÚ. Podľa sťažovateľky nemožno pristúpiť ani k priamemu účinku práva EÚ - smernice č. 93/13/EHS, ktorá nemôže mať v prípadoch týchto tzv. horizontálnych vzťahov priamy účinok, a nepriamy účinok predmetnej smernice (povinnosť vykladať vnútroštátne právo v súlade s cieľom a účelom smernice) sa taktiež nemôže aplikovať, keďže ustanovenie vnútroštátneho právneho predpisu (§ 88 ods. 2 posledná veta OSP) takýto výklad neumožňuje a takýto výklad v súlade s uvedenou smernicou by preto nevyhnutne musel predstavovať porušenie zákazu výkladu *contra legem*.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

Sťažovateľka namieta arbitrárnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré malo viesť k tomu, že v tejto veci nerozhodoval miestne príslušný súd, a teda že vo veci nekonal zákonný sudca. V tejto súvislosti namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a namieta tiež porušenie základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu taktiež vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z týchto dôvodov ústavný súd pri posudzovaní prerokúvanej veci sťažovateľky prihliadal aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcu sa porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. Námietky k napadnutému uzneseniu krajského súdu týkajúce sa nesprávnych právnych záverov súvisiacich s aplikáciou práva EÚ

Kľúčové námietky sťažovateľky smerujú proti spôsobu, akým krajský súd v napadnutom uznesení aplikoval právo EÚ, ako aj proti záveru, ktorý krajský súd z práva EÚ vo vzťahu k vnútroštátnemu právu v napadnutom uznesení vyvodil.

Je vecou vnútroštátneho (všeobecného) súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za rozhodnutie vo veci samej, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozhodnutia súdneho dvora o prejudiciálnej otázke na vydanie rozsudku vo veci samej, relevantnosť otázok, ktoré súdnemu dvoru položí (napr. II. ÚS 129/2010, II. ÚS 163/2010), ako aj to, či sú splnené predpoklady, za ktorých vnútroštátny súd konajúci o veci nemá povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku súdnemu dvoru.

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Z primárneho práva EÚ a judikatúry súdneho dvora vyplýva viacero výnimiek z povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku, konkrétne ak (pozri Mazák, J., Jánošíková, M.: Základy práva Európskej únie. Ústavný systém a súdna ochrana. Bratislava: Iura Edition, 2009, s. 420):

a) odpoveď na prejudiciálnu otázku by nemala žiadny význam na vytvorenie právneho základu na rozhodnutie vo veci samej,

b) ide o otázku, ktorá bola v skutkovo a právne podobnom prípade vyriešená súdnym dvorom, alebo o právnu otázku, ktorá sa vyriešila v judikatúre súdneho dvora bez zreteľa na to, v akých konaniach bola predložená (princíp „acte éclairé“), alebo ak

c) je výklad práva EÚ taký jasný, že nevznikajú žiadne rozumné pochybnosti o výsledku (princíp „acte clair“).

V prípade ak sú tieto podmienky - vzhľadom na okolnosti daného prípadu to budú podmienky sub b) a c) - splnené, všeobecný súd môže a musí aplikovať právo EÚ, resp. musí mu priznať účinky závislé okrem iného aj od druhu prameňa, v ktorom je predmetné pravidlo vyjadrené, bez toho, aby sa musel obrátiť s prejudiciálnou otázkou na súdny dvor.

Ústavný súd už taktiež vyjadril názor, že nie každé nepredloženie prejudiciálnej otázky súdnemu dvoru, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom EÚ, musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 129/2010). Ústavný súd nie je ďalšou odvolacou inštanciou v otázke rozhodnutia všeobecného súdu o (ne)predložení prejudiciálnej otázky (pozri aj body 19 a 20 uznesenia Spolkového ústavného súdu BVerfG, sp. zn. 2 BvR 2419/06 zo 6. mája 2008) a ani v otázke nesprávnej aplikácie práva EÚ.

Podľa ESLP rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré dostatočne odôvodňuje nepredloženie prejudiciálnej otázky súdnemu dvoru, nie je porušením čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok Ullens de Schooten a Rezabek proti Belgicku z 20. septembra 2011, sťažnosti č. 3989/07 a č. 38353/07).

Z toho dôvodu len zásadné a kvalifikované pochybenie pri rozhodovaní o (ne)predložení prejudiciálnej otázky, ktoré môže spočívať vo svojvoľnom, či na prvý pohľad celkom nesprávnom nepredložení prejudiciálnej otázky súdnemu dvoru v prípade, keď súd sám o interpretácii práva EÚ mal pochybnosti a predbežnú otázku nepredložil, má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne

konanie, keďže týmto spôsobom by bola svojvoľne popretá právomoc súdneho dvora (II. ÚS 129/2010, porovnaj aj rozhodnutie Spolkového ústavného súdu BVerfGE 82, 159 a uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 154/08 z 30. júna 2008).

Kritérium svojvoľnosti, resp. zjavnej celkovej nesprávnosti rozhodnutia o nepredložení prejudiciálnej otázky alebo zjavnej neodôvodnenosti tohto rozhodnutia sa vzťahuje aj na posúdenie odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu (v tomto prípade odôvodnenia napadnutých uznesení krajského súdu) vo vzťahu k už uvedeným podmienkam, za splnenia ktorých vnútroštátny súd nemusí predložiť prejudiciálnu otázku súdnemu dvoru. Samotný názor všeobecného súdu, že výklad určitej normy práva EÚ považuje za jasný a nepochybný, nemožno pokladať za dostatočné odôvodnenie, a to najmä nie vtedy, ak účastník konania takému názoru oponuje. Rovnako je nedostatočné také odôvodnenie, v ktorom všeobecný súd riadne nevysvetlí, ako a prečo riešenie zvolené týmto súdom zodpovedá účelu právnej normy práva EÚ (pozri nález ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 1009/08 z 8. januára 2009 „Pfizer“; a tiež Bobek, M., Bříza, P., Komárek, J.: Vnitostátní aplikace práva Evropské unie. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 475 a nasl., obdobne o svojvoľnej alebo zjavne neodôvodnenej aplikácii noriem práva EÚ aj nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 501/2010).

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd musel preto posúdiť, či odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu spĺňa uvedené ústavné požiadavky, a na základe toho posúdiť, či je konformné so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd pritom musel zohľadniť, že námietky sťažovateľky nesmerujú voči tomu, že krajský súd nepredložil prejudiciálnu otázku o výklade predmetných ustanovení smernice č. 93/13/EHS. Podľa názoru sťažovateľky ani z predmetnej smernice a ani z judikatúry súdneho dvora nevyplýva záver, ku ktorému dospel krajský súd. Taktiež je sťažovateľka toho názoru, že ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku týkajúce sa miestnej príslušnosti v konaniach o zrušení rozhodcovského rozsudku sú formulované natoľko jasne a jednoznačne, že nepripúšťajú výklad v prospech smernice č. 93/13/EHS. Z týchto dôvodov podľa sťažovateľky odporuje napadnuté uznesenie krajského súdu zákazu „*smernicokonformného výkladu*“ vnútroštátneho práva contra legem (Bobek, M., Bříza, P., Komárek, J.: Vnitostátní aplikace práva Evropské unie. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 162 a nasl.). Smernica č. 93/13/EHS nemá podľa sťažovateľky v tomto prípade ani priamy účinok, a preto nemôže byť v konaní použitá takým spôsobom, aby vylúčila aplikáciu pravidla vnútroštátneho práva.

Sťažovateľka v sťažnosti tvrdí, že uvedenú smernicu nemožno vykladať tak, ako to urobil v napadnutom uznesení krajský súd, a navyše, aj keby bol takýto výklad prípustný, tak by predmetné ustanovenie vnútroštátneho práva (§ 88 ods. 2 posledná veta OSP) neumožňovalo výklad v súlade so smernicou č. 93/13/EHS (resp. v súlade s tým, ako uvedenú smernicu vykladá krajský súd). Preto mala byť miestna príslušnosť súdu príslušného na konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku určená v zmysle § 88 ods. 2 poslednej vety OSP.

Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že ak sťažovateľka svojimi námietkami spochybňuje to, ako krajský súd vyložil ustanovenia práva EÚ, a vzhľadom na skutočnosť, že na autoritatívny výklad práva EÚ je príslušný súdny dvor prostredníctvom prejudiciálnej otázky iniciovanej vnútroštátnym všeobecným súdom, na ktorom prebieha konanie o veci samej, mala k dispozícii osobitný právny mechanizmus na využitie tohto cieľa (t. j. možnosť navrhnúť vydanie uznesenia o predložení prejudiciálnej otázky súdnemu dvoru), ktorého nevyužitie obmedzuje možnosť ústavného súdu preskúmavať závery súdu o nepredložení prejudiciálnej otázky.

Ústavný súd už rozhodol, že nepredložením prejudiciálnej otázky súdnemu dvoru môže byť porušené základné právo na zákonného sudcu zaručené v čl. 48 ods. 1 ústavy, čo za určitých podmienok mohlo byť právnym základom dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku (III. ÚS 207/09, IV. ÚS 206/08), a teda sťažnosť by v takýchto prípadoch bola prípustná až po vyčerpaní tohto prostriedku možnej nápravy. Aj keby bolo dovolanie v okolnostiach daného prípadu vzhľadom na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) o dovolaní proti rozhodnutiam krajského súdu o miestnej príslušnosti ako súdu nadriadeného podľa § 105 ods. 3 OSP (napríklad uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 243/2010 z 23. novembra 2010) neprípustné, účastník konania má vždy možnosť navrhnúť vydanie uznesenia o predložení prejudiciálnej otázky súdnemu dvoru a následne za splnenia ustanovených podmienok v zmysle § 239 ods. 1 písm. b) OSP podať proti uzneseniu odvolacieho súdu v tejto veci dovolanie a pokúsiť sa dosiahnuť tak nápravu prípadných porušení jeho práv ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Vychádzajúc aj z uvedenej judikatúry musí ústavný súd preskúmať, či krajský súd dostatočne odôvodnil, prečo a ako aplikoval pravidlá práva EÚ bez toho, aby musel predložiť prejudiciálnu otázku súdnemu dvoru, a teda to, či napadnuté uznesenie krajského súdu nevykazuje znaky svojvoľnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti.

2. Námietky k napadnutému uzneseniu krajského súdu č. k. 15 NcC/41/2011-64 zo 7. decembra 2011

Podľa napadnutého uznesenia krajského súdu č. k. 15 NcC/41/2011-64 zo 7. decembra 2011 *«Z ustálenej rozhodovacej činnosti Európskeho súdneho dvora a aj vnútroštátnych súdov je zrejmé, že súdy Slovenskej republiky nemajú uplatňovať § 88 ods. 2, posledná veta O. s. p. v „spotrebiteľských konaniach“, vzhľadom na rozpor tohto ustanovenia s komunitárnym právom a článkom 169 ods. 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Vzhľadom na záväznosť komunitárneho práva a jeho nadradenosti právu vnútroštátnemu, eurokonformný výklad vnútroštátneho práva umožňuje neaplikovať ustanovenia vnútroštátneho poriadku, ktoré sú v rozpore s komunitárnym právom.*

Z uvedeného dôvodu Okresný súd Skalica nemal použiť ust. § 88 ods. 2, posledná veta O. s. p. a postúpiť vec Okresnému súdu Bratislava IV v Bratislave, ale mal vo veci konať sám.».

Ústavný súd v nadväznosti na to uvádza, že krajský súd v napadnutom uznesení č. k. 15 NcC/41/2011-64 zo 7. decembra 2011 síce stručne, ale vzhľadom na procesné štádium - rozhodovanie o miestnej príslušnosti súdu - dostatočne rekapituloval skutkový stav, klasifikáciu uplatneného právneho nároku žalobkyne, uviedol rozhodujúce právne normy vzťahujúce sa na posúdenie miestnej príslušnosti, ako aj dôvody (osobitne čl. 6 smernice č. 93/13/EHS), ktoré ho viedli k záveru o prioritě pravidla formulovaného v § 87 písm. f) OSP pred pravidlom výlučnej miestnej príslušnosti podľa § 88 ods. 2 poslednej vety OSP.

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu č. k. 15 NcC/41/2011-64 zo 7. decembra 2011 je vzhľadom na nároky formulované ústavným súdom nepochybne minimalistické. Ústavný súd ale zároveň dodáva, že nie je jeho úlohou do detailov preskúmať prípad z pozície v danom prípade aplikovaných právnych noriem ani opätovne podrobiť revízii napadnuté uznesenie so zámerom vylepšiť jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam možných pochybení krajského súdu, ak tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybníť ústavnú konformitu záverov napadnutého rozsudku s ústavou (IV. ÚS 270/09, IV. ÚS 27/2010, III. ÚS 165/2012).

V danom prípade aj s ohľadom na možnosť názoru o ústavnej konformite záveru prijatého napadnutým uznesením krajského súdu možno predpokladať, že aj prípadné pozitívne rozhodnutie o sťažnosti v tejto časti, ktorým by bolo uznesenie krajského súdu č. k. 15 NcC/41/2011-64 zo 7. decembra 2011 zrušené, by mohlo viesť iba k ďalšiemu vylepšeniu jeho odôvodnenia krajským súdom v následnom konaní. Navyše, napadnuté uznesenie krajského súdu bolo prijaté v procesnej fáze zisťovania miestnej príslušnosti a zrušenie tohto rozhodnutia s predpokladom vylepšenia jeho odôvodnenia by viedlo k zbytočnému predlžovaniu súdneho konania. V takomto prípade neindikuje námietka porušenia v sťažnosti označených základných práv takú intenzitu pochybenia, ktorá by umožnila ústavnému súdu po prijatí sťažnosti vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu č. k.

15 NcC/41/2011-64 zo 7. decembra 2011 na ďalšie konanie rozhodnúť o ich porušení týmto uznesením krajského súdu. Nemožno preto ani vo vzťahu k tejto námietke prijať názor sťažovateľky o arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti napadnutého uznesenia krajského súdu č. k. 15 NcC/41/2011-64 zo 7. decembra 2011. Vzhľadom na to bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

3. Námietky k napadnutému uzneseniu krajského súdu týkajúcemu sa odklonu od doterajšej rozhodovacej činnosti

Sťažovateľka v sťažnosti taktiež namieta, že napadnuté uznesenie krajského súdu sa odkláňa od iných rozhodnutí všeobecných súdov posudzujúcich tú istú otázku - miestnu príslušnosť súdov v konaní o žalobách o zrušenie rozhodcovských rozsudkov v spotrebiteľských veciach, z ktorých malo vyplývať, že na konanie vo veci sú príslušné súdy podľa § 88 ods. 2 poslednej vety OSP, a nie podľa § 87 OSP (na rôznych miestach sťažnosti poukazuje sťažovateľka na uznesenie krajského súdu č. k. 6 NcC 33/2010-20 z 30. novembra 2010, uznesenie krajského súdu č. k. 14 NcC 18/2010-33 z 11. augusta 2010, uznesenie krajského súdu č. k. 11 NcC/7/2011-19 z 28. februára 2011, uznesenie krajského súdu č. k. 14 NcC 10/2011-23 z 30. mája 2011, uznesenie krajského súdu č. k. 9 NcC 30/11-23 z 31. mája 2011 a uznesenie krajského súdu č. k. 3 Ncb/2/2012-34 z 30. januára 2012).

V súvislosti s uvedenou námietkou ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu zaručeného podľa čl. 1 ústavy je aj princíp právnej istoty. Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06, IV. ÚS 75/09). Ústavný súd vo vzťahu k danému prípadu dodáva, že dôveru v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo i právne porovnateľných veciach vyvoláva až prezentovaná rozhodovacia prax súdu najvyššej inštancie, ktorá sa ustálila po určitú dobu, nie však ojedinelé rozhodnutie súdu. Požiadavka právnej istoty taktiež automaticky neznamená, že sa judikatúra nemôže vyvíjať (IV. ÚS 126/2012). Najmä

v súvislosti s výkladom a aplikáciou práva EÚ je pochopiteľný určitý vývoj vnútroštátnej judikatúry. Názor ústavného súdu o ústavnej konformite záverov, ktoré krajský súd v napadnutých uzneseniach vyvodil z práva EÚ, považuje ústavný súd za postačujúci aj na vysporiadanie sa s námietkou sťažovateľky týkajúcou sa jej výhrad k odklonu od doterajšej rozhodovacej činnosti v podobných prípadoch. Ani táto námietka preto neindikuje možnosť porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy z hľadiska takej intenzity pochybenia krajského súdu, ktorá by umožňovala prijať sťažnosť v tejto časti na ďalšie konanie. Sťažnosť je preto aj vzťahu k tejto námietke zjavne neopodstatnená.

4. Námietky k porušeniu základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny

Podľa sťažovateľky nesprávnym napadnutým uznesením krajského súdu o miestnej príslušnosti okresného súdu na konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku došlo aj k porušeniu jej základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny.

Ústava základné právo na zákonného sudcu upravuje v čl. 48 ods. 1, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi; príslušnosť súdu ustanoví zákon (podobne aj čl. 38 ods. 1 listiny). Zákonom, na ktorý sa v citovanom článku ústavy odkazuje, je Občiansky súdny poriadok. Občiansky súdny poriadok ustanovuje, ktorý súd je vecne, miestne a funkčne príslušný na prerokovanie veci, čo je prvým predpokladom na určenie zákonného sudcu, keďže označené základné právo sa výslovne spája s osobou sudcu, nie so súdom. Postavenie zákonného sudcu ako osoby, ktorá má o veci rozhodnúť, je späté so sústavou súdov, ktorú upravuje zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (v okolnostiach prípadu zákon č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov platný v čase začatia konania o návrhu, t. j. 27. februára 1997). So sústavou súdov priamo súvisí aj príslušnosť súdu o veci rozhodnúť upravená Občianskym súdnym poriadkom, a tým aj osoba zákonného sudcu, za ktorého treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu (I. ÚS 52/97, II. ÚS 87/01, III. ÚS 116/06). Nevyhnutným

predpokladom na to, aby účastník konania nebol odňatý svojmu zákonnému sudcovi, je rozhodovanie o jeho veci tým súdom, ktorý je podľa zákona (Občiansky súdny poriadok) na rozhodovanie o nej vecne, miestne i funkčne príslušný (IV. ÚS 161/08).

Zákonom ustanovené pravidlá miestnej príslušnosti vytvárajú rámec na určenie zákonného sudcu, a tým aj na realizáciu základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny.

Ústavný súd už vyjadril názor, že ak sa účastník konania domnieva, že o jeho veci koná miestne nepríslušný súd, a teda z tohto dôvodu by mal byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi, je na ňom, aby námietku porušenia ústavnej ochrany vyplývajúcu z ústavnoprocésneho princípu o zákonnom sudcovi (čl. 48 ods. 1 ústavy) uplatnil na všeobecnom súde podaním mimoriadneho opravného prostriedku - dovolania podľa § 237 písm. g) OSP (IV. ÚS 161/08). V prípade nepodania dovolania by tak mohla byť sťažnosť odmietnutá ako neprípustná. V súlade s rozhodovacou činnosťou ústavného súdu, podľa ktorej je na posúdenie prípustnosti dovolania zásadne príslušný dovolací súd (napr. IV. ÚS 238/07, II. ÚS 60/09, I. ÚS 481/2010, IV. ÚS 499/2011), a vzhľadom na judikatúru najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolaní proti rozhodnutiam krajského súdu o miestnej príslušnosti ako súdu nadriadeného podľa § 105 ods. 3 OSP (napríklad uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 243/2010 z 23. novembra 2010), ako aj na okolnosti daného prípadu nepristúpil ústavný súd k odmietnutiu sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti, ale skúmal, či sú dôvody, ktoré by bránili jej prijatiu na ďalšie konanie.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu je z ústavného hľadiska akceptovateľné a v okolnostiach daných vecí nemohlo napadnutým uznesením krajského súdu dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny ani základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny. Podľa názoru ústavného súdu nemôže ústavne konformná aplikácia pravidiel o miestnej príslušnosti krajským súdom predstavovať porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnymi názormi krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právne názory krajského súdu svojimi vlastnými. Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že neskorší vývoj legislatívy sa ubral smerom vytýčeným napadnutým uznesením krajského súdu. Novelizáciou Občianskeho súdneho poriadku (zákon č. 388/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony) bola s účinnosťou od 1. januára 2012 zmenená právna úprava pravidla miestnej príslušnosti v § 88 ods. 2 poslednej vete OSP takto: „Na konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku je však vždy príslušný súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto rozhodcovského konania; ak je navrhovateľom spotrebiteľ, je na konanie príslušný súd, v obvode ktorého má bydlisko.“

Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti ako celku tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky obsiahnutými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2012